

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. В.В. ДОКУЧАЄВА

Кафедра педагогіки, психології та права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-педагогічної роботи
професор *В. ПЕТРОВ*
„24 серпня“ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТРУДОВЕ ПРАВО

Галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність – 073 «Менеджмент»

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Робоча програма навчальної дисципліни «Трудове право» для здобувачів
третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 073 «Менеджмент».
„21” серпня, 2020 р. 20 с.

Розробники:

Шерстюк Світлана Валеріївна – кандидат економічних наук, доцент.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки, психології та
права

Протокол № 1 від «26» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри педагогіки, психології та права
канд. пед. наук, доцент

О. ЄВСІЮКОВ

Схвалено навчально-методичною комісією факультету менеджменту і
економіки.

Протокол від «27» серпня 2020 р. № 2.

Голова навчально-методичної комісії
факультету менеджменту і економіки,
к.е.н., доцент

Ю. ФІЛІМОНОВ

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень підготовки	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»	Вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність – 073 «Менеджмент».	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи здобувача – 8	Рівень підготовки: третій (освітньо-науковий)	Лекції	
		16 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	4 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		60 год.	82 год.
		Вид контролю: – залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Трудове право» є вибірковою теоретичною дисципліною з циклу загальної підготовки для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент» і забезпечує формування знань та розумінь про основні поняття трудового права, їх співвідношення; набуття навичок щодо застосування теоретичних правових знань у практичних управлінських ситуаціях, а також навичок самостійної роботи, необхідних для подальшого поглиблення і своєчасного оновлення професійних знань менеджера; формування правосвідомості і правової культури у майбутніх менеджерів.

Мета вивчення дисципліни – навчити здобувачів основних положень трудового права, сформувати й розвинути вміння користуватися нормативно-правовими актами для вирішення практичних правових завдань і ситуацій; навчити здобувачів розуміти місце й роль трудового права в системі права України.

Завдання: зрозуміти як функціонують всі структурні елементи трудового права України; з'ясувати чому виділяють різні норми та інститути трудового права, для чого вони необхідні та як регулюються; сформувати правову культуру здобувача.

Здобувач повинен знати:

- сутність трудового права, його правову характеристику;
- норми трудового законодавства, їх вплив на стратегічне планування;
- джерела трудового права та їх роль для забезпечення життєдіяльності суспільства в цілому, і конкретного підприємства, зокрема;
- взаємозв'язок норм трудового права з нормами інших галузей права.

Здобувач повинен вміти:

- орієнтуватись у системі трудового права України;
- аналізувати норми трудового законодавства;
- застосовувати норми трудового права у практичних ситуаціях при роботі з кадровими ресурсами, профспілковими органами, партнерами, державними органами тощо;
- правильно користуватися юридичною термінологією;
- працювати з договорами, звітністю та іншою кадровою документацією;
- застосовувати набуті знання при вирішенні конкретних життєвих та виробничих ситуацій.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі набувають такі **компетентності:**

інтегральна компетентність – здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері менеджменту та дослідницько-інноваційної діяльності, що

передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

загальні компетентності:

- оволодіння загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду;
- здатність діяти на основі етичних міркувань та академічної доброчесності.

спеціальні компетентності:

- здатність до пошуку, обробки та аналізу та узагальнення інформації для проведення самостійних наукових досліджень у сфері менеджменту.

Програмні результати навчання:

- формувати системний науковий світогляд, володіти сучасними теоріями і концепціями у сфері менеджменту;
- ініціювати, розробляти та реалізовувати проекти у сфері менеджменту, управляти ними та здійснювати пошук партнерів для їх реалізації;
- діяти на основі етичних міркувань та академічної доброчесності в процесі проведення наукових досліджень, оприлюднення результатів та їх впровадження.

Міждисциплінарні зв'язки

Дисципліна та її розділи, що передують вивченню дисципліни:

1. Філософія. 2. Педагогіка вищої школи.

Дисципліна та її розділи, у яких використовують матеріали дисципліни:
Захист дисертаційної роботи.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Трудове право. Трудовий договір

Тема 1. Поняття, предмет та значення трудового права

Трудове право як галузь права України. Предмет і метод трудового права. Загальна характеристика Кодексу законів про працю.

Основні засади, функції трудового права. Особливості предмету та методу правового регулювання трудових відносин.

Тема 2. Основні принципи трудового права

Поняття та значення основних принципів трудового права. Принципи, що характеризують умови праці. Принципи, що визначають охорону трудових прав працівника.

Основні напрями розвитку трудового законодавства в Україні та світі.

Тема 3. Джерела трудового права

Поняття джерел трудового права, їх загальна характеристика.

Конституція України як основний закон та джерело трудового права.

Кодекс законів про працю – базове джерело трудового права, його

характеристика.

Єдність і диференціація в трудовому праві. Дія нормативних актів у час просторі та відповідно до категорій осіб.

Тема 4. Трудові правовідносини та їх суб'єкти

Сутність трудових правовідносин, їх склад та загальна характеристика складових елементів. Правовий статус суб'єктів трудових правовідносин, його види, зміст. Класифікація та характеристика окремих видів суб'єктів трудових правовідносин.

Об'єкт трудових правовідносин. Юридичний зміст та юридичний факт трудових правовідносин, їх характеристика.

Тема 5. Колективні договори і угоди

Поняття та значення колективного договору. Правові підстави та умови укладення колективного договору. Сторони колективного договору.

Зміст колективного договору. Права та обов'язки сторін колективного договору. Структура і порядок прийняття (зміни) колективного договору (угоди).

Тема 6. Трудовий договір

Сутність трудового договору. Сторони трудового договору. Зміст трудового договору. Форми та види трудового договору. Контракт як особлива форма трудового договору. Порядок прийому на роботу. Випробувальний термін: поняття та різновиди. Трудовий договір про суміщення професій і посад. Сумісництво.

Переведення на іншу роботу. Види переведень та їх характеристика. Переміщення на інше робоче місце і його відмінність від переведення. Зміна істотних умов праці.

Загальні підстави припинення трудового договору, їх класифікація. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника. Розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу. Інші підстави розірвання трудового договору. Порядок звільнення працівника. Вихідна допомога.

Змістовий модуль 2. Оплата, охорона та дисципліна праці. **Відповідальність за порушення норм трудового законодавства**

Тема 7. Робочий час та час відпочинку

Поняття та види робочого часу, їх характеристика. Режими робочого дня. Надурочна робота.

Поняття та види часу відпочинку. Відпустки: поняття, види та порядок надання. Характеристика щорічної основної та додаткових відпусток. Творчі відпустки. Соціальні відпустки.

Тема 8. Оплата праці. Гарантійні та компенсаційні виплати

Поняття і структура заробітної плати. Основна та додаткова частина заробітної плати.

Системи оплати праці та їх види. Індexсація заробітної плати. Поняття і види гарантійних та компенсаційних виплат.

Тема 9. Дисципліна праці. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору

Поняття дисципліни праці та засоби її забезпечення. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Заохочення як метод забезпечення трудової дисципліни.

Поняття, підстави та види дисциплінарної відповідальності працівників. Порядок накладення дисциплінарних стягнень. Зняття і оскарження дисциплінарних стягнень.

Поняття та види матеріальної відповідальності в трудовому праві. Підстави і умови притягнення до матеріальної відповідальності.

Тема 10. Охорона праці. Трудові спори. Нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства

Сутність і зміст охорони праці. Організація охорони праці та техніки безпеки на підприємстві. Органи нагляду та контролю за охороною праці, їх повноваження.

Умови праці та додаткові гарантії для окремих категорій працівників (жінок, неповнолітніх осіб, інвалідів тощо)

Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці.

Тема 11. Трудові спори. Нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства

Трудові спори. Класифікація трудових спорів. Індивідуальні та колективні трудові спори, їх характеристика. Комісії по трудових спорах, їх компетенція.

Нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю як гарантія охорони трудових прав працюючих. Відповідальність за порушення діючого трудового законодавства.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 7. Робочий час та час відпочинку	12	2	2			8	9	1				8
Тема 8. Оплата праці. Гарантійні та компенсаційні виплати	7	1	1			5	7		1			6
Тема 9. Дисципліна праці. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору	7	1	1			5	10					10
Тема 10. Охорона праці. Трудові спори. Нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства	9	2	1			6	9	1				8
Тема 11. Трудові спори. Нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства	9	2	1			6	9		1			8
<i>Разом за змістовним модулем 2</i>	44	8	6	–	–	30	44	2	2	–	–	40
Усього годин	90	16	14	–	–	60	90	4	4	–	–	82

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття, предмет та значення трудового права	1
2	Основні принципи трудового права	1
3	Джерела трудового права	1
4	Трудові правовідносини та їх суб'єкти	2
5	Колективні договори і угоди	1
6	Трудовий договір	2
7	Робочий час та час відпочинку	2
8	Оплата праці. Гарантійні та компенсаційні виплати	1
9	Дисципліна праці. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору	1
10	Охорона праці. Трудові спори. Нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства	1
11	Трудові спори. Нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства	1
Разом		14

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
—	—	—

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
—	—	—

8. Самостійна робота

Конспектування лекцій і опрацювання конспекту лекцій в позаурочний час шляхом порівняння записів з відповідним розділом підручника. При необхідності внесення доповнень і уточнень до конспекту лекцій. Підготовка за допомогою конспекту теоретичних питань до семінарських занять.

Самостійна робота аспіранта відноситься до інформаційно-розвиваючих методів навчання і є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Види самостійної роботи аспірантів за цільовим призначенням:

1. Вивчення нового матеріалу: читання та конспектування літературних джерел інформації; перегляд відеозаписів; інші види робіт.
2. Поглиблене вивчення матеріалу: підготовка до контрольних, практичних, семінарів; виконання типових задач; інші види робіт.

3. Вивчення матеріалу з використанням елементів творчості: розв'язання нестандартних задач; участь у ділових іграх щодо вирішення проблемних ситуацій та завдань; підготовка та написання рефератів, доповідей з заданої теми; інші види робіт.

4. Вдосконалення теоретичних знань і практичних навичок в умовах виробництва.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття, предмет та значення трудового права	7
2	Основні принципи трудового права	7
3	Джерела трудового права	8
4	Трудові правовідносини та їх суб'єкти	5
5	Колективні договори і угоди	7
6	Трудовий договір	8
7	Робочий час та час відпочинку	8
8	Оплата праці. Гарантійні та компенсаційні виплати	6
9	Дисципліна праці. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору	10
10	Охорона праці. Трудові спори. Нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства	8
11	Трудові спори. Нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства	8

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) є видом позааудиторної індивідуальної роботи аспіранта навчального чи навчально-дослідницького характеру, яке виконується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу.

Мета ІНДЗ. Самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань аспіранта з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи.

Зміст ІНДЗ. ІНДЗ – це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, семінарських та практичних занять. охоплює декілька тем або зміст навчального курсу в цілому.

Теми ІНДЗ:

1. Трудове законодавство України, його правова характеристика.
2. Органи державної влади в Україні, що регулюють трудові правовідносини.
3. Укладення трудового договору.
4. Трудове право як галузь права України.
5. Колективні договори та угоди.

6. Зміна трудового договору.
7. Трудові правовідносини, їх правова характеристика.
8. Міжнародне трудове законодавство.
9. Припинення трудового договору.
10. Правопорушення у сфері трудового права.
11. Правові засади матеріальної відповідальності в Україні.
12. Дисципліна та охорона праці в Україні.
13. Трудові спори.
14. Правове регулювання робочого часу.
15. Правове регулювання часу відпочинку.
16. Відпустки, їх види, правова характеристика.
17. Оплата праці в Україні.
18. Гарантійні та компенсаційні виплати.
19. Нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства.
20. Організація охорони праці на підприємстві.
21. Правова характеристика підстав звільнення працівника з роботи в Україні.
22. Правові основи соціального забезпечення в Україні.
23. Україна і міжнародне трудове право.
25. Робочий час та час відпочинку.
26. Відповідальність за порушення норм трудового законодавства.

Вимоги до ІНДЗ

Індивідуальне науково-дослідне завдання повинно бути виконано творчо, на високому науково-теоретичному рівні. При написанні науково-дослідної роботи здобувачу слід показати вміння самостійно аналізувати не лише зміст нормативно-правових актів, а й спеціальну літературу з відповідного питання.

Тему ІНДЗ здобувачі повинні обрати самостійно (згідно з переліком) і обов'язково погодити її з викладачем (але не більше одного здобувача з групи на кожну тему).

Якщо текст ІНДЗ є звичайною компіляцією текстів з підручників, навчальних посібників, монографій або журнальних статей, робота не буде зарахована.

ІНДЗ повинно мати обсяг 15 - 30 сторінок (аркушів формату А4) і містити такі розділи: зміст, вступ, основна частина, висновки, список використаної літератури, додатки (якщо є).

Вступ складається з 1-2 сторінок тексту, в якому обґрунтовується актуальність теми, формулюється мета і завдання наукової роботи.

В основній частині (10 - 25 сторінок) проводиться аналіз питання, що досліджується, здійснюється висвітлення теоретичних основ досліджуваного питання.

Висновки (3-4 сторінки) мають бути стислими, добре обґрунтованими, чітко сформульованими та містити основні результати роботи (особисті!).

Якщо в процесі написання ІНДЗ використовувався інформаційний або довідковий матеріал, то його розміщують у додатку. До списку літератури

вносять всі використані джерела. Посилання на джерела інформації або літературу роблять у квадратних дужках, наприклад, [4, 13], де 4 – номер джерела у Списку, а 13 – номер сторінки. У списку літератури повинно бути не менше 5 джерел.

Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі: індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль тощо.

Індивідуально-консультативна робота за теоретичною частиною дисципліни проводиться у вигляді:

1. Індивідуальних консультацій – запитання-відповідь стосовно проблемних питань теоретичного матеріалу дисципліни;
2. Групових консультацій – розгляд типових прикладів, практики впровадження та використання нових методів та методик у виробничу практику.

Індивідуально-консультативна робота за практичною частиною дисципліни проводиться у вигляді:

1. Індивідуальних консультацій – завдань, стосовно яких виникли запитання;
2. Групових консультацій – розгляд практичних ситуацій, рольових ігор, які потребують колективного обговорення.

Індивідуально-консультативна робота для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу проводиться у вигляді:

1. Індивідуального захисту самостійних та індивідуальних завдань;
2. Підготовка рефератів для виступу на науковому семінарі;
3. Підготовка рефератів для виступу на науковій конференції.

10. Методи навчання

Під час ознайомлення з системою трудового права України й вивчення її окремих складових елементів, що складають предмет навчальної дисципліни «Трудове право», використовуються різноманітні методи навчання, а саме:

1) за джерелом передачі та сприймання навчальної інформації - **словесні, наочні, практичні**. **Словесні методи** включають в себе: розповідь-пояснення, бесіду, лекцію; **наочні методи** - ілюстрація, демонстрація. *Ілюстрація* - допоміжний метод при словесному методі, її значення полягає в яскравішому викладенні та показі власної думки. Засоби ілюстрації - таблиці, моделі, графіки, малюнки тощо. *Демонстрація* характеризується рухомістю засобу демонстрування: навчальна телепередача або кіно-відеофільм чи його фрагмент; **практичні методи** - дослідження, вправи, доповіді, реферати.

2) за характером пізнавальної діяльності здобувачів - **пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемне викладання, частково-пошуковий, дослідницький**.

3) залежно від основної дидактичної мети і завдань - методи оволодіння новими знаннями, методи усного викладу знань, методи самостійної роботи студентів з осмислення й засвоєння нового матеріалу роботи із застосування знань на практиці та вироблення вмінь і навичок, перевірки та оцінювання знань, умінь і навичок;

4) за ступенем керівництва навчальною роботою: робота під керівництвом викладача, самостійна робота.

11. Методи контролю

Підсумкове оцінювання рівня знань здобувачів з трудового права здійснюється на основі результатів поточного модульного контролю, індивідуальної та самостійної роботи здобувачів, підсумкового контролю знань здобувачів за 100-бальною шкалою.

Поточний модульний контроль з трудового права включає в себе дві модульні контрольні роботи з вивчених тем, які проводяться письмово у формі теоретичних і тестових завдань. Знання та вміння здобувачів оцінюються за допомогою:

- здійснення моніторингу роботи здобувачів при обговоренні практичних ситуацій, задач та обґрунтуванні відповіді. Критеріями оцінки є спосіб подачі ідеї, підкріплення її законодавчою базою, вміння презентувати та відстоювати свої пропозиції;

- індивідуального виступу за проблематикою семінарського заняття. Критеріями оцінки є спосіб подачі інформації, її зміст, підкріплення прикладами, аналіз та висновки.

Підсумковий контроль з трудового права проводиться у формі усного заліку.

Додатково заохочується виступи здобувачів на засіданнях наукового гуртка з правових дисциплін та наукових конференціях.

12. Розподіл балів, які отримують аспіранти

Поточне тестування та самостійна робота											Залік	Підсумок
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2					20	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11		
4	4	4	8	4	10	8	4	4	5	5		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Шкала оцінювання: національна та ECTS			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B		
75-81	C		
66-74	D		
60-65	E		
		задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Тереняк Л.В., Шерстюк С.В. Трудове право : практикум. Х.: ХНАУ. 2019. 49 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Бойко М.Д. Трудове право України: навч. Посіб. / М.Д. Бойко. – К.: Олан. 2008. – 335.
2. Молдован В.В., Чулінда Л.І. Правознавство. 3-тє вид. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 184 с.
3. Основи правознавства України: Навч. посібник / Ківалов С.В., Музиченко П.П., Крестовська Н.М., Крижанівський А.Ф. - Х.: Одиссей, 2012. – 400 с.
4. Основи правознавства: Навч. посіб. / За заг. ред. ПЛ. Гнатенко. - К.: Юридична книга, 2004. - 320 с.
5. Основи правознавства: Навч. посіб. / Під заг. ред. В.П. Пастухова. - К.: Алерта. 2005. - 377с.
6. Правознавство: Навч. посібник / За ред. П.Д. Пилипенка. – Львів: «Карт-бланш», 2003. – 380 с.
7. Правознавство: Навч. посібник / За ред. М.В. Кравчука. – Тернопіль: «Новий Світ - 2000», СПД ФО «В.М.Піча», 2007. – 516 с.
8. Прокопенко В.І. Трудове право України: підручник. / В.І. Прокопенко. – Х.: Консум. 2018. – 527 с.
9. Теліпко В.Е. Трудове право України: навч. посіб. / В.Е. Теліпко – К.: Центр навч. літ-ри, 2009. – 456 с.
10. Трудове право України: підручник. / В.В. Жернаков, С.М. Прилипко, О.М. Ярошенко та ін.; за ред.. В.В. Жернакова. - Х.: Право, 2014. – 496.
11. Юридичні терміни. Тлумачний словник / За ред. В.Г. Гончаренка. – К.: Либідь, 2013. – 228 с.

Допоміжна

1. Конституція України від 28.06.96 (зі змінами і доповненнями) // ВВР України. – 1996. - №30.
2. Кодекс законів про працю. - Х.: Одисей, 2012.
3. Про колективні договори та угоди: Закон України // ВВР України. – 1993. - № 36. – Ст. 361.
4. Про охорону праці: Закон України // ВВР України. – 1992. - № 49. – Ст. 668.
5. Про оплату праці: Закон України // ВВР України. – 1995. - № 17. – Ст. 121.
6. Про відпустки: Закон України // ВВР України. – 1997. - № 2. – Ст. 4.

15. Інформаційні ресурси

1. Трудове право України: підручник. / В.В. Жернаков, С.М. Прилипко, О.М. Ярошенко та ін.; за ред. В.В. Жернакова. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/1074041343312/pravo/trudove_pravo_-_zhernakov_vv – Назва з тит. екрана.
2. Копиленко О.П. Правознавство. Навч. посібник. – 2007. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/pravo/pravoznavstvo_-_kopylenko_op – Назва з тит. екрана.
3. Кунченко-Харченко В.І. Правознавство. Навч. посібник. – 2011. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/11750204/pravo/pravoznavstvo_-_kunchenko-harchenko_vi – Назва з тит. екрана.
4. Олійник А.Ю. Правознавство. Підручник. – 2009. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/10550123/pravo/spisok_vikoristanih_dzherel#493 – Назва з тит. екрана.
5. Правознавство. Підручник / За заг. ред. Крестовської Н.М., Кулініч О.О., Романадзе Л.Д. – Одеса: ОНЕУ, 2015.
Розділ 8. Трудове право с.353-451
<http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/Правознавство/PDF>
6. Кодекс законів про працю України (КЗпП) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08> – Назва з тит. екрана.